

Fitxa tècnica

Nom de la pel·lícula: Techo y comida

Durada: 95 minuts

Direcció: Juan Miguel del Castillo

Guió: Juan Miguel del Castillo

Producció: Diversa Audiovisual

Any: 2015

Nacionalitat: Espanya

Música: Miguel Carabante, Daniel Quiñones

Palmarès: 2016: Goya Millor actriu (Natalia de Molina) i 3 nominacions. Festival de Màlaga: Millor actriu i Premi del públic; Premis Feroz, 2 nominacions: Millor

Pel·lícula i millor Actriu. Premis Forqué: Millor Actriu. Premis Gaudí: Nominada a Millor Actriu. (actualització premis: <http://techoycomida.com/premios/>)

Edat recomanada: a partir de 12 anys.

Sinopsi

Jerez de la Frontera, 2012. Rocío, una mare soltera i sense treball, no rep cap tipus d'ajuda ni subsidi. Viu amb al seu fill de vuit anys en un pis el lloguer del qual no paga des de fa mesos, de manera que l'amo l'amenaça contínuament amb fer-la fora. Per fer front a les despeses de mantenció i lloguer, realitza treballs ocasionals mal pagats i ven en el top manta objectes trobats.

Tràiler: https://youtu.be/_406RRueFts

Altres pel·lícules del director:

- El pacto de los estudiantes (2018)
- Rosario (2005)

Objectius del treball

- Abordar els àmbits d'inclusió i exclusió social a partir del film
- Obrir un debat crític sobre el suposat "Estat del Benestar"
- Oferir un espai de reflexió entorn el fenomen de l'Exclusió social i la pobresa a casa nostra

Activitats proposades

Guia pel professorat

Les activitats presentades a la guia estan pensades per alumnat de cicles formatius o joves amb experiència o estudis sobre educació, integració i treball social.

Això no obstant, el tema de l'exclusió social i els desnonaments és una temàtica que preocupa cada vegada més al jovent. Així doncs, hem incorporat activitats i eines de suport per a la dinamització del film en grups no professionals però que

tinguin interès per debatre i entendre més en profunditat els mecanismes de l'exclusió social i la pobresa a casa nostra.

BREU RESUM SOBRE DESNONAMENTS PER A QUI DINAMITZA LA SESSIÓ:

En què consisteix el desnonament per impagament de lloguer?

El desnonament és moltes vegades l'única solució als problemes per impagament de la renda o incompliment de contracte. Es tracta d'un procediment judicial.

No és gens agradable i, sovint, els propietaris intenten arribar a un acord amb l'inquilí. En aquests casos es pot afegir una clàusula al contracte, atorgar més temps per realitzar el pagament o fer un descompte. Hi ha propietaris que fins i tot perdonen el pagament d'alguna mensualitat per consideració a l'inquilí. Aquestes mesures són comuns quan ambdues parts han mantingut una bona relació i comunicació. Però no sempre és així, o, fins i tot, poden arribar a un acord d'aquest tipus i el llogater tornar a fallar. Llavors és quan el propietari decideix prendre accions.

Si està clar que l'inquilí morós no té intencions de pagar llavors s'envia un burofax en el qual s'ha d'especificar el termini que té l'arrendador per pagar el deute pendent. Si tot i així no es compleix, llavors pot acudir a un advocat especialista en dret civil.

Mitjançant *el desnonament exprés* els advocats busquen que l'ordre de desnonament es concreti en el menor temps possible. D'aquesta manera, el llogater ha d'abandonar l'immoble immediatament, sense temps d'iniciar accions legals.

Quins tipus de desnonament hi ha?

L'increment del nombre de llogaters que s'apropien d'un immoble sense complir el contracte és una realitat a Espanya. Davant d'això, s'ha procurat tenir normes més contundents que permetin que l'arrendador recuperi el gaudi de la propietat.

Cal destacar que l'arrendatari té dret a la defensa i a oposar-se a la mesura. Per a això ha de demostrar que no ha incomplert amb el contracte.

Tipus de desnonament.

_Desnonament per comodat:

El desnonament d'immobles per comodat passa quan l'inquilí incompleix els pagaments o decideix romandre a l'habitatge més temps de l'acordat. En aquest cas hi ha un contracte en el qual s'estableix tant el temps de durada com la suma a pagar.

_Desnonament per precari

Al contrari que el cas anterior, aquesta vegada no hi ha un contracte pel mig que estipuli ni pagament ni temps de permanència. Pot ser que hi hagi un acord verbal, però aquest no suposa un contracte com a tal. Passa, per exemple, en aquells casos en què es deixa un familiar a la cura d'un immoble, quan ha estat ocupat sense consentiment previ o quan algun cohereu hagi fet ús exclusiu del mateix. A part d'aquestes també hi ha altres circumstàncies en què es pot recórrer a un judici de desnonament per precari. El fet és que en el moment en què el propietari desitja gaudir de l'immoble no s'aconsegueix un acord de desallotjament. Llavors es recorre a la via judicial.

En quins altres casos es pot sol·licitar el desnonament?

Fins ara els casos que hem descrit tenen a veure amb l'incompliment de la renda o l'**apropiació de l'habitatge de lloguer**. Però en la Llei d'Arrendaments Urbans també s'estableixen altres casos que poden acabar amb l'expulsió de l'inquilí. Aquí s'inclouen situacions com ara que l'inquilí subarrendi l'habitatge sense el consentiment del propietari. També quan l'amo demostra que s'estan realitzant activitats il·lícites o perilloses en l'habitatge o local comercial. O si el llogater comença una obra sense autorització o provoca algun tipus de dany intencionat a l'estructura.

Circumstàncies com les anteriors es resolen mitjançant un judici ordinari.

Quant de temps porta desallotjar un inquilí morós?

El desallotjament d'un inquilí morós d'una propietat llogada pot portar fins a més d'un any. Depèn de diversos factors el temps total que es prengui, entre els quals podem esmentar el lloc on està l'immoble i quant tarda el propietari en demanar des que l'arrendatari deixa de pagar.

Moltes vegades el propietari vol evadir el procés judicial, donant-li l'oportunitat a l'inquilí de pagar. Això ho pot allargar tot, però en altres ocasions funciona.

Els llocs d'Espanya en els que triga més el desnonament dels inquilins són Sevilla, Múrcia i Màlaga. D'acord a l'informe ***La demora en els desnonaments. Espanya 2017*** en aquestes províncies l'expulsió pot demorar 367, 365 i 359 dies, en aquest ordre.

Mentre que les que es tarda menys són Àlaba (317), Saragossa (320) i Biscaia (322). La mateixa font indica que la mitjana per aconseguir el desnonament a tot Espanya és de 347 dies. L'anàlisi té en compte des que l'inquilí deixa de pagar la renda fins que s'executa la mesura de desallotjament.

Com és el judici de desnonament a Espanya?

De vegades no hi ha més remei que acudir a la via judicial per sol·licitar el **desnonament per impagament de la renda**. També és possible que el propietari no sol·liciti el desallotjament de l'inquilí sinó el pagament del deute que hagi acumulat. L'altra alternativa és demanar la recuperació de l'habitatge o local sense que es pagui l'import pendent.

Des del moment en què s'admet la demanda, l'inquilí té 10 dies per pagar la totalitat del deute i així aturar el desnonament o oposar-se a la demanda. Aquest dret d'aturar el desnonament s'anomena enervació i el llogater només s'hi pot acollir una vegada, si torna a incórrer en la falta no el pot utilitzar de nou.

En el requeriment de l'Administració de Justícia que rep el demandat s'indica l'hora i el lloc de la cita, en cas que decideixi oposar-s'hi. I té tres dies després de rebre el requeriment per sol·licitar assistència jurídica gratuïta.

Si el demandat no atén el requeriment ni s'hi oposa es procedirà al desnonament.

Si abans de fer la demanda, l'arrendador ha enviat el burofax a l'inquilí, aquest no podrà impedir el desnonament a través de la enervació.

Judici de desnonament per precari

Aquest cas és més complex que l'anterior perquè al no haver-hi un contracte depèn de la voluntat de l'inquilí d'aconseguir un acord. Des del moment en què es notifica la demanda a l'inquilí, aquest té 10 dies per contestar-la.

La notificació ha d'incloure la data de la vista que es farà si alguna de les parts la demana o el jutge la considera oportuna. Per oposar-se al desnonament, el demandat ha de presentar un títol vàlid o demostrar el pagament de renda.

Al dictar sentència a favor del propietari, el demandat té 20 dies hàbils per desallotjar. Si no ho fa de manera voluntària es pot executar la sentència de manera forçosa. FONT: Garanley Abogados (Barcelona)

Activitats previsionat

Activitat 1. Una pinzellada ràpida per entendre què vol dir “ser pobre”:

Si l'alumnat no està avesat a parlar de pobresa podem passar aquest petit clip sobre la pobresa a Catalunya per situar-los: <https://youtu.be/fqUBpzjbLJI>

Un cop visionat, es deixen uns minuts perquè lliurement puguin explicar-ne experiències personals o conegudes que puguin ajudar a comprendre el concepte i les seves conseqüències.

Activitats postvisionat

Activitat 1. La pobresa

“Els més pobres ens ho diuen sovint: No és només tenir gana o no saber llegir, ni tan sols el no tenir feina, que és la pitjor desgràcia que li pot ocórrer a l’home; el més terrible de tot és saber que un no compta per a res, fins al punt que s’ignora fins i tot el nostre patiment. El pitjor és el menyspreu dels nostres conciutadans. Perquè és aquest menyspreu el que ens deixa al marge de tot dret, el que fa que la gent ens rebutgi, el que ens impedeix ser reconeguts com a dignes i capaços de responsabilitats. La major desgràcia de l’extrema pobresa és la de ser una mena de morts vivents durant tota la nostra existència.”, definició de la pobresa del sacerdot francès Joseph Wresinski (1917-1988).

A partir d’aquesta definició que ens dona Wresinski, relacioneu-hi els esdeveniments de la vida de la Rocío (a través d’enumerar escenes). Obriu un diàleg crític sobre aquesta INVISIBILITAT que està directament relacionada amb el fet de “ser pobre”.

Activitat 2. Parlem dels desnonaments

Dividim en 4 subgrups el grup classe. Els demanem a cada un que analitzin detalladament les conseqüències sobre la salut (psicològiques i fisiològiques) que tenen els desnonaments (des que es rep l’amenaça i/o notificació fins que s’executa) en les persones desnonades.

Per fer-ho els deixem 10 minuts i els demanem que separin les conseqüències en dues columnes i diferents graus de gravetat o incidència (començant el llistat per les més lleus i acabant-lo amb les més greus).

Un cop transcorregut el temps, els demanem que posin en comú les llistes i que les complementin, deixant a la vista una sola llista comuna als 4 grups amb les conseqüències sobre la salut de les persones.

Els demanem que es divideixin de nou en subgrups i que en 15 minuts organitzin un pla d'intervenció per donar resposta a les necessitats detectades. Aquesta llista cal ordenar-la per àmbits, sistemes i sectors de manera que quedin ben registrades quines són les actuacions que depenen de les polítiques públiques i les administracions i quines altres poden ser assumides i executades directament per entitats del tercer sector.

Un cop passats els 15 minuts de treball, es comparteixen els resultats i s'obre un diàleg per a les conclusions finals.

Activitat 3. El paper de la María en el film

La María, veïna de dalt de la Rocío és un personatge clau. Un referent amb qui els i les professionals haurien de comptar a l'hora de treballar amb la família, ja que pel que se'n desprèn en el film, fàcilment s'avindria a participar-hi.

Com a professionals de l'educació social, quin creieu que podria ser el rol de la María en el procés d'acompanyament social i laboral de la Rocío? Com us hi adreçaríeu per demanar-li la seva col·laboració? I com aconseguiríeu el vist-i-plau de la Rocío?

Imagineu l'estratègia que utilitzaríeu en grups de 3 o 4 persones, escriviu-ne el guió i representeu-lo davant la resta del grup en format "role-play" o teatre. Un cop feta la representació, deixeu que les vostres companyes i companys intervinguin aportant idees o recursos que poden millorar la vostra intervenció.

Si el grup està acostumat a treballar de manera dinàmica, aquestes idees i aportacions poden incloure's a través de la participació directa en la representació teatral o role-play de l'alumnat que està fent de públic.

Activitat 4. Imaginem un futur immediat

A: Planificació de la intervenció

La Rocío i l'Adrián abandonen el pis abans no arribi la comitiva judicial. La darrera imatge del film és la de la família caminant carregada de bosses, dirigint-se cap a una barriada als afores de la ciutat.

Aparentment, no sembla que es dirigeixin als serveis socials, ni a cap associació de suport a persones desnonades.

Poseu-vos a la pell de les educadores i educadors de carrer del nou barri on pensen instal·lar-se i elaboreu un Pla d'Acció Individualitzat per a la Rocío, que l'acompanyi i l'ajudi a superar les problemàtiques que està patint a causa de la falta d'ingressos econòmics. Detalleu-ne els àmbits, recursos, objectius i accions en un cronograma temporalitzat de 6 a 8 mesos d'acció i acompanyament.

B: Episodi 2

Per grups de 3 o 4 persones, redacteu el primer episodi de la segona part de la pel·lícula. Una segona part on es veu com la Rocío i el seu fill arriben a un nou barri i intenten instal·lar-s'hi. Imagineu on poden haver anat? A qui deuen haver demanat ajuda? On i amb qui s'instal·len?

És important que aquest primer episodi sigui redactat des de la mateixa realitat i crítica social que ha estat la trama de la pel·lícula. No estem en un film de Walt Disney on, de cop i volta i per art d'encantament, apareix una fada o un milionari i arregla tots els problemes convertint la Ventafocs en princesa. Cal que penseu i imagineu una Rocío real

en un entorn real (podeu recordar i utilitzar històries d'atur de llarga durada de familiars i coneguts per inspirar-vos).

Al final de la sessió es posaran en comú (mitjançant la lectura o la representació teatral) les diferents històries inventades de la Rocío i l'Adrián.

Activitat 5. L'Estat del Benestar en dubte...

Segons l'enciclopèdia, l'estat del benestar és: "Un gran conjunt de polítiques consistentes en la implantació, amb caràcter universal, de serveis públics i socials que no són rendibles econòmicament per al sector privat. Aquests serveis tenen com a finalitat maximitzar el benefici social, garantir unes condicions de vida adequades a la població (ensenyament, sanitat...) i evitar que les persones quedin desemparades en determinades circumstàncies de caràcter problemàtic (jubilació, malaltia, incapacitat...). L'estat garanteix l'accés més o menys universal a aquests serveis. Sol finançar-se a través dels impostos directes progressius per tal de contribuir a una veritable redistribució de la riquesa. L'estat del benestar es diferencia del sistema liberal absolut, que refusa qualsevol intervenció de l'estat i que confia la responsabilitat a la iniciativa privada i la beneficència de fundacions i esglésies. Els sistemes europeus són mixts i la repartició de les tasques entre l'estat i el privat és el resultat de compromisos polítics entre les ideologies vigents i els recursos financers disponibles."

Es projecta, es llegeix o es demana a l'alumnat que busqui la definició d'"ESTAT DEL BENESTAR" i que, posteriorment, respongui si creu que actualment, a casa nostra, gaudim d'aquest "Estat del Benestar". La pregunta no és senzilla de respondre ja que amaga molts matisos, per tant és bo que si el grup no està avesat a treballar a partir de diàlegs o debats la dinamitzadora sigui qui prepari preguntes i afirmacions a través del que han vist a la pel·lícula i del que passa a l'entorn més immediat del centre per tal de provocar el debat i la discussió crítica sobre l'Estat del Benestar, sobre els privilegis de la classe

mitjana-alta, i sobre l'estigma i el cercle de pobresa i exclusió social que limita els drets de les persones i els exclou (literalment) de la societat del benestar.

Per fer-ho, es pot dividir l'alumnat en dos equips (a favor i en contra) i deixar-los uns minuts per a la recerca d'arguments a través de bibliografia, estudis i informes que posteriorment puguin ser utilitzats en el debat obert.

Més informació relacionada i bibliografia:

- Taula d'entitats del tercer sector social de Catalunya:

<http://www.tercersector.cat/>

- Diccionari de Serveis Socials de Catalunya:

<http://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/118/>

Guia d'activitats realitzada pel CeDRE de la Coordinadora d'ONG Solidàries de les comarques gironines i l'Alt Maresme. www.solidaries.org/cedre/ tel 972219916

educacio@solidaries.org